ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೌಡ.—ಇದು ಸರ್ಕಾರಿ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಹೈದರಾಬಾದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದೆಂದರೆ, ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೆ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚೆಂತಲೆ, ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ? ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಒಂದು ಹೈಸ್ಕೂಲೂ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಮನವಿಗಳು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ.—ಅದಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. Backward ಎಂದರೆ, educationally, socially and economically backward ಎಂದು. ಆ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ತಾವು ಹೋಗಿ ಬಂದರೆ, ನಿಮಗೇ ಕಣ್ಣೀರು ಬರುತ್ತದೆ. ನಾನೇನು ಹೈದರಾಬಾದು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಬಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲವಾದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿನವರನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕು. ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕುಂದೂರು ರುದ್ರಪ್ಪ.—ನನ್ನದೊಂದು point of order. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೊದಲು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಆಮೇಲೆ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಇದು ಸರಿಯೆ?

Mr. SPEAKER.—There is no point of order in that.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಜುನಾವಣೆಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಖಾಸಗಿ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳಾಗಿರುವುವೆಷ್ಟು?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ.—ಜುನಾವಣೆಯ ಮುಂದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾವ ಯಾವ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಬೇಕಾದರೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಪಿ. ಘಾಯದೆ.—ಸೂಪ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್ ಕಂಠಿ.—ಅಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ; ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

Schemes to encourage Hindi in the State.

*Q—533. Sri J. P. SARWESH (Serum).—

Will the Government be pleased to state:—

(*a*) whether Government have any schemes to encourage and promote Hindi in the State;

(*b*) if so, what they are;

(*c*) the number of High Schools in the State where Hindi is the medium of instruction;

(*d*) whether they intend to grant aid to school where the medium of instruction is in Hindi?

*A.—Sri S. R. KANTHI (Minister for Education).—

(*a*) Yes.

(*b*) Encouragement and promotion of Hindi are being carried on through Voluntary Hindi Organisations and by Government as shown below:—

1. By running free Hindi Classes for adults.

2. Free Hindi Classes for Higher examinations.

3. Starting of Hindi Libraries.

4. Translation of books from Kannada into Hindi and its printing.

5. Starting of Hindi Magazines.

6. Enacting Hindi Dramas.

7. Conducting Hindi Seminars.

8. Introducing Hindi as a subject in all the Senior Primary Schools of the State in Standards VI and VII and appointing full time and part-time Hindi Teachers.

9. Introducing Hindi as a compulsory subject in all the High Schools in Standards VIII to X.

10. By starting a Hindi Vidwan Course at Mysore and a Hindi Shikshak Training College at Gulbarga.

(*c*) Four.

(*d*) Yes, if the management satisfies the required conditions.

Sri J. P. SARWESH.—May I know when the Government will start the Hindi Vidwan course in Mysore and the Hindi Shikshak Training College at Gulbarga?

Sri S. R. KANTHI.—The Vidhwan Course has been prevalent in the Mysore Training College since a long time and the Hindi Shikshak Training College at Gulbarga was started last year.

Smt. VIJAYA RAGHAVENDRA RAO DESAI.—How many Hindi seminars have been conducted in our State since November 1956?

Sri S. R. KANTHI.—I cannot give the exact number, but some have been conducted.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಾಯಕ್.—ಹಿಂದಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ

ತೊಡಗಿರುವ ಹಿಂದಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯಾವ್ಯಾವು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್ ಕಂಠಿ.—ಹಿಂದಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಇವೆ. ಆ ಪಟ್ಟಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಕೊಡಗು, ಮಂಗಳೂರು—ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಇವೆ. ಯಾವ್ಯಾವು Recognise ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವೋ ಅವುಗಳನ್ನು Recognise ಮಾಡಿದೆ.

Sri D. M. SIDDIAH.—Has it come to the notice of the Government that there are no Hindi teachers in most of the High Schools ?

Sri S. R. KANTHI.—In some schools there are no Hindi teachers. The Government is taking action.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ್.—ಶಿಕ್ಷಕ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಪಡೆದಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಕೆಲಸ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೂ ನೇಮಕ ಮಾಡದೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ತರಪೇತಾದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಲ್ಲದಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ.—ತಾವು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿರುವುದು ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಂದಿದ್ದೀರಿ, ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

Sri A. P. APPANNA.—Has it come to the notice of the Government that about 11 teachers in Coorg District have not been paid their salary for the last one year ?

Sri S. R. KANTHI.—If they have not been paid salaries, I will see that they are paid.

Sri B. BAPU RAO.—May I know many free Hindi classes are run in Bidar and Gulbarga Districts ?

Sri S. R. KANTHI.—We cannot give the exact number. The position is like this. The Hindi free classes are voluntary organisations. We pay grants to these organisations. The necessary information is difficult to obtain. If the Hon'ble Member wants that information I will get it later on.

Sri J. P. SARWESH.—What are the reasons for not sanctioning aid to the Dayanand Hindi High School ?

Sri S. R. KANTHI.—It is a long history. They have bypassed every regulation and every order of the Government. They have not obeyed the orders of the Government and they have not in any way heeded the instructions of the Government. We told them to employ graduate teachers and we told them to get trained teachers. There a Matric student is taught by a person who has just passed the matric examination.

Smt. VIJAYA RAGHAVENDRA RAO DESAI.—Out of these four high schools, may I know how many are Governmental ones ?

Sri S. R. KANTHI.—The four schools where Hindi is the medium of instruction are—

1	Dharwar Municipal High School, Nargund ...	5th Standard to 11th
2	Bangalore City Damodar Phulchand Hindi school ...	9th Standard to 11th
3	Bidar-Manicknagar Hungund ...	
4	Dharwar—Gandhi Hindi School ...	5th Standard to 11th

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣ ಗೌಡ.—ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಉಚಿತ ಹಿಂದಿ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ರಾಜ್ಯಾದಳಿತ ನಡೆಸುವ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೀ ಕಲಿಯಲು ಒಂದು ಶಾಲೆಯನ್ನೇನಾದರೂ ತೆರೆದಿದ್ದೀರಾ ?

Sri S. R. KANTHI.—It is not fair. It is not correct for the Hon'ble Member to suppose that we do not know Hindi. I know and many members of the Cabinet know Hindi.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬನವರಾಜೇಶ್ವರಿ.—ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೀ ವಿದ್ಯಾಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೋರ್ಸ್ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅವರನ್ನು Revert ಮಾಡಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

Sri S. R. KANTHI.—The cases of those persons who have passed the Hindi Vidwan examination, are engaging the attention of the Government. They are thinking tnat in some cases they may be posted to the high sehools. That is under consideration.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಹಿಂದೀ ಬರುತ್ತದೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನೇನಾದರೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

Sri S. R. KANTHI.—That is a suggestion for action.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮಾದೇಗೌಡ.—ಹಿಂದಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಸರ್ಕಾರ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಹಿಂದೀ ಬರುತ್ತದೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈಗಲಾದರೂ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ.—ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಎಷ್ಟು ಜನರು ವಯಸ್ಕರು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು, ಈಗ ಎಷ್ಟುಜನ ಕಲಿಯುತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವೆಲ್ಲಾ Voluntary Organisations.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ್.—ಹಿಂದೀ ಮಾಗಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ.—ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದೆ. 4-6ವರ್ಷದಿಂದ ಇದೆ.

Sri S. SIVAPPA.—In the absence of any statistics regarding Hindi knowing people in the State, may I know when they can introduce Hindi as the official language in the State ?

Sri S. R. KANTHI.—Hindi cannot be introduced as the official language of the Mysore State.

Sri S. SIVAPPA.—At the present rate of progress, may I know when the Government hopes that it will be able to introduce Hindi as the official language of the nation ?

Sri S. R. KANTHI.—I cannot say that. If the Hon'ble Member is under the impression that the pace of progress in Mysore is slow it is not correct.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬನವರಾಜೇಶ್ವರಿ.—ಹಿಂದೀ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳಿಗೆ ಈಗೀರತಕ್ಕ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ uniform ಆದ Cadre ಮತ್ತು Recruitment Rules ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಯಾಗಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ.—ಅವರು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ. ಈಗ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ರೂಲ್ಸ್ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹೊಸ ಕೇಡರ್ ಮತ್ತು ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ರೂಲ್ಸ್ ಬಂದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು Regularise ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಯಾವ ಅಂಕ ಅಂಶಗಳೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರ ಹಿಂದೀ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ?

Sri S. R. KANTHI.—A sum of Rs. 1,00,000 has been provided during the year 1962-63 for the spread of Hindi under Centrally sponsored schemes. A sum of Rs. 50,60,000 has also been provided for the same year under normal grants for running Hindi classes. Grants have been sanctioned to middle schools involving an expenditure of Rs. 10 lakhs.

1-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಡಿ. ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ.—ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೀ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ. ಅಂದಮೇಲೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಹಿಂದೀ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ನಾಟಕಗಳೇನಾದರೂ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ ? ಹಾಗಿದ್ದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅಂತಹ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ.—ಹಿಂದೀ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವ್ಯಾವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಈಗ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

Sri D. M. SIDDIAH.—I want to know in how many Schools where Hindi is made compulsory there are no Hindi Teachers ? What has happened to the subject ?

Sri S. R. KANTHI.—In some High Schools there are no Hindi teachers, I cannot give the number of High schools where there are no Hindi teachers, but Government is taking all action to provide Hindi teachers.

Construction of Tanks of Gonnahally, Beerenahally and Uluvinahalu Villages in Hiriyur taluk.

*Q.—593. **Sri V. MASIYAPPA** (Hiriyur).—

Will the Government be pleased to state :—

(*a*) when the tanks of Gonnahally, Beerenahally and Uluvinahalu villages in Hiriyur taluk were sanctioned ;

(*b*) when the work of these tanks was started;

(*c*) the financial outlay incurred on each of these tanks so far;

(*d*) the amount of expenditure incurred on the establishment ;

(*e*) what is the physical progress made in the construction work ;

(*f*) when they propose to complete these works ?

A.—**Sri ALUR HANUMANTHAPPA** (Deputy Minister for Minor Irrigation).

(*a*) During March 1955.